

انجمن ایرانی علیه اعدام

Iranska Föreningen Mot Avrättningar

گزارش اعدام ها در دی ماه ۱۴۰۳

در دی ماه سال ۱۴۰۳، ایران شاهد اعدام ها در ۲۴ استان از مجموع ۳۱ استان کشور بوده است. میزان اعدام ها نسبت به ماه گذشته، که ۱۲۴ مورد در آذر ماه ثبت شده بود، ۲۶/۶ درصد کاهش داشته است.

در این ماه شاهد تایید حکم اعدام سه زندانی مدنی - سیاسی - پخشان عزیزی، بهروز احسانی و مهدی حسنی- در دادگاه دیوان عالی کشور بوده ایم که به واسطه ی اعتراضات گسترده ی نهادهای حقوق بشری و مردمی در حال حاضر اجرای حکم اعدام پخشان عزیزی متوقف شده است. این در حالی است که جان بیش از ۵۰ زندانی مدنی و سیاسی دیگر در خطر اعدام قرار دارد.

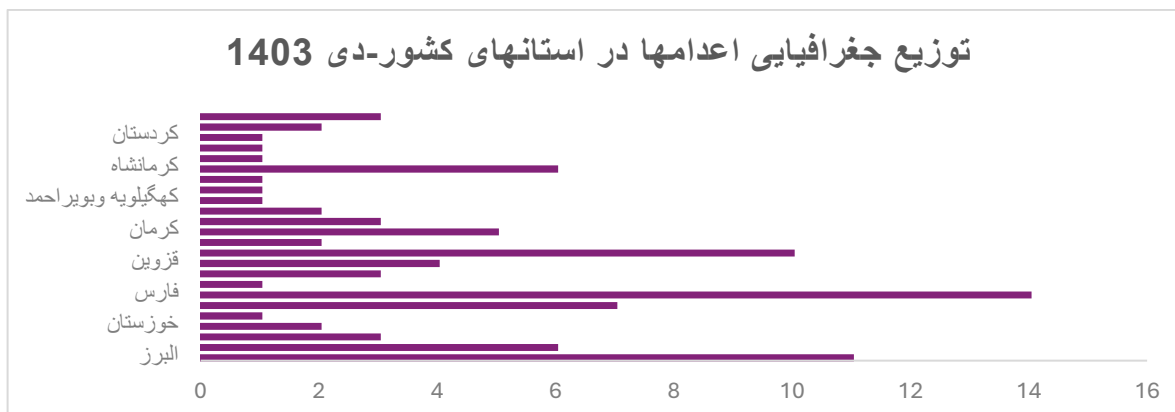
هدف این گزارش، آگاهسازی جامعه بین المللی و داخلی و همچنین همراهی جامعه بین المللی با فعالان و سازمان های حقوق بشر برای اعمال فشار بر حکومت ایران است. این فشارها باید در جهت حفاظت از اساسی ترین و بنیادی ترین حق انسانی، یعنی حق حیات، اعمال شود. علاوه بر این، گزارش تلاش دارد تا شهروندان را به بازتاب صدای قربانیان اعدام و خانواده هایشان و در نهایت، مشارکت در ساختن جامعه ای عاری از خشونت تشویق کند.

این گزارش بر اهمیت اقدام فوری برای توقف اعدام ها و ترویج احترام به حقوق انسانی در ایران تاکید دارد و از تمامی نهادهای مرتبط دعوت می کند تا در این مسیر همراهی کنند.

محتوای گزارش

با توجه به هویت و جرایم قربانیان اعدام در دی ماه ۱۴۰۳، تعداد اعدام ها در این ماه دستکم به ۹۱ نفر می رسد. لازم به ذکر است که جز چند مورد از این اعدام ها که توسط رسانه های داخلی یا مسئولان قوه قضائیه ایران تایید شده است، باقی موارد توسط سازمان ها و فعالان حقوق بشر شناسایی و گزارش شده اند. محدودیت های اطلاعاتی، فشارهای سیاسی و اجتماعی بر سازمان ها و فعالان حقوق بشر سبب می شود که ارائه دقیق آمار قربانیان و گزارش دهی با مشکلات زیادی همراه باشد. ردیابی صحیح تعداد و هویت قربانیان اعدام به خصوص در شرایطی که دسترسی به اطلاعات محدود است، می تواند منجر به کاهش دقت در گزارش دهی شود. از سوی دیگر، این امر فشارهای بیشتری بر سازمان های حقوق بشر وارد می کند تا بتوانند آمار دقیق و به روز ارائه دهند، زیرا اطلاعات ممکن است با تأخیر یا عدم دقت کافی به دست آن ها برسد. با توجه به اطلاعات جمع آوری شده، در این بخش به توزیع جغرافیایی - جمعیتی و دلایل اعدام ها خواهیم پرداخت.

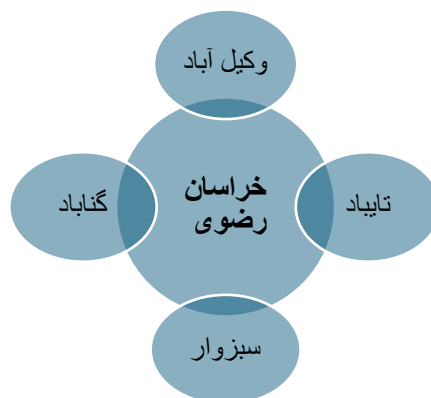
توزیع جغرافیایی - جمعیتی

اعدام ها در ۲۴ استان کشور و در مجموع در ۳۳ زندان در شهرهای مختلف کشور انجام گرفته است. استان فارس با ۱۴ مورد اعدام ثبت شده در زندان عادل آباد، بیشترین تعداد قربانیان و پس از آن البرز با مجموع ۱۱ اعدام در زندان قزلحصار و اصفهان با ۱۰ اعدام ثبت شده در زندان دستگرد به ترتیب در رتبه ی دوم و سوم قرار دارند.

داده ها نشان می دهد که ، در استان خراسان رضوی، اعدام ها در ۴ زندان در شهرهای مختلف و همچنین در استان همدان در ۳ زندان در شهرهای نهاوند، همدان و ملایر انجام شده است.

پراکندگی جغرافیایی اعدام ها در استانهای خراسان رضوی

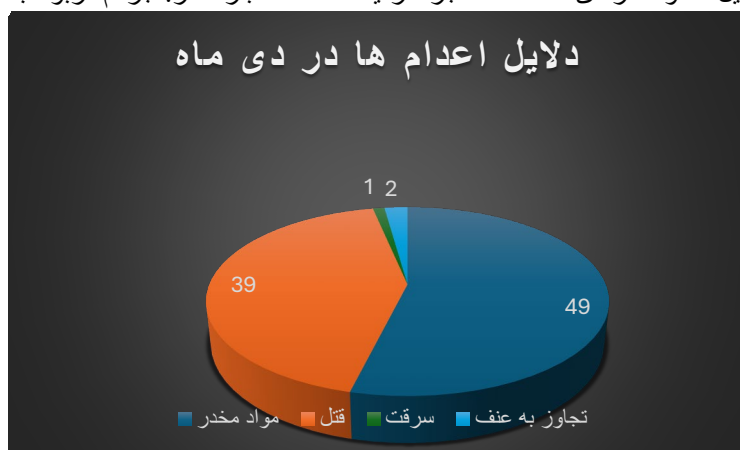
مقایسه اعدام ها در استان های مختلف کشور، تفاوت های مهمی در الگوهای اجرا نشان می دهد. برای نمونه بررسی تعداد اعدام ها استان های فارس و خراسان رضوی در این ماه نشان می دهد که تمرکز اعدام ها در زندان عادل آباد فارس با ۱۴ مورد نشان دهنده

سیاستی متمرکز برای اجرای احکام در یک مکان خاص است که می تواند به دلایل مدیریتی، زیرساختی و کاهش توجه عمومی باشد. در مقابل، پراکندگی اعدام ها در خراسان رضوی که در چهار زندان مختلف انجام شده است، نشان از سیاستی متفاوت دارد؛ که احتمالاً برای ایجاد اثر روانی گسترده تر در سطح استان و یا کاهش احتمال تمرکز اعتراضات یا واکنش های مردمی در یک مکان خاص است. این تفاوت ها بازتاب دهنده رویکردهای گوناگون در مدیریت زندانیان و اجرای احکام اعدام در ایران است.

آمار جمع آوری شده همچنان نشان می دهد که ۷ نفر از اعدام شدگان تابعیت افغانستان را داشته اند، که در جرائم مربوط به قتل نفس و مواد مخدر در زندان های مختلف ایران اعدام شده اند. میانگین سنی قربانیان اعدام در این ماه بین ۲۵ تا ۶۰ سال است. در مورد وضعیت تاهل زندانیان اطلاعات کمی در دسترس است؛ از میان تعداد ۹۱ قربانی اعدام در این ماه، وضعیت تاهل و تعداد فرزندان تنها ۱۰ نفر گزارش شده است.

دلایل اعدام ها

داده ها نشان می دهد که اعدام ها به چهار دلیل متفاوت در دی ماه ۱۴۰۳ اجرا گردیده است که عبارتند از: جرائم مربوط به مواد مخدر، قتل، تجاوز به عنف و سرقت.

داده ها نشان می دهد که ۴۹ نفر در ارتباط با جرائم مربوط به مواد مخدر اعدام شده اند، که همچنان بیشترین تعداد قربانیان اعدام در ایران را تشکیل می دهند؛ به طوری که نزدیک به ۵۳/۸٪ از کل اعدام های دی ماه را شامل شده است.

تعداد کسانی که به دلیل قتل نفس اعدام شده اند، در این ماه ۳۹ نفر بوده است، که این تعداد حدود ۴۲/۸٪ از کل اعدام های دی ماه را تشکیل می دهند. میزان این اعدام ها به طور قابل توجهی در ماه های اخیر، نسبت به سال های پیش افزایش یافته است.

اعدام ها : نقض آشکار حقوق بشر

نقض عدالت قضایی در پرونده ها

در دی ماه سال ۱۴۰۳، نمونه‌هایی از نقض آشکار عدالت و بی‌توجهی به اصول حقوق بشر در احکام اعدام مشاهده شد. یکی از این موارد، اعدام دو برادر به نام‌های علی (۲۵ ساله) و جاسم (۳۱ ساله) مانیان به اتهام قتل نفس در تاریخ ۴ دی ماه در زندان دستگرد اصفهان بود. هنگام گزارش می‌دهد با وجود آن که جاسم مانیان مسئولیت قتل را به عهده گرفته بوده است، با وجود این قوه ی قضاییه هر دو برادر را محکوم به اعدام کرد. این تصمیم قضایی نشان‌دهنده نادیده گرفتن اصول عدالت و قضاوت منصفانه است. مراسم تشییع برادران مانیان بسیار گسترده برگزار شده بود و فیلم‌هایی از مراسم تشییع جنازه و به خاکسپاری آنان در شبکه‌های مجازی منتشر یافت. واکنش‌های مردمی در شبکه‌های اجتماعی نسبت به اعدام این دو برادر و حضور گسترده ی مردم در مراسم به خاک سپاری آنان، بازتاب‌دهنده نگرانی‌های جدی جامعه از چنین احکامی است.

در موردی دیگر، رضا سیدی ۴۸ ساله و علی آتین ۲۸ ساله در ۱۷ دی ماه به جرم تجاوز به عنف در زندان مهاباد اعدام شدند. گزارش‌ها حاکی از آن است که رضا سیدی پیش‌تر با پادمانی سپاه پاسداران از مجازات قتل خواهر خود تبرئه شده بود. این افراد، که ادعا می‌شود عضو یک باند وابسته به سپاه پاسداران بوده‌اند، مرتکب تجاوز گروهی به بیش از ۵۴ زن در سردشت شده بودند. این موارد نشان می‌دهد که عدم استقلال دستگاه قضایی در چنین پرونده‌هایی، نه تنها حقوق قربانیان را نقض می‌کند، بلکه باعث تداوم چرخه ی خشونت و بی‌عدالتی می‌شود.

خانواده های اعدامیان : قربانیان خاموش

با وجود آن که وضعیت تأهل و تعداد فرزندان تنها بخش کوچکی از قربانیان اعدام در این ماه منتشر شده است، اما با توجه به سن قربانیان، می‌توان ادعا کرد که بسیاری از آن‌ها دارای خانواده و فرزند بوده‌اند. گزارش‌ها نشان می‌دهد که مجموعاً ۳۳ فرزند، پدران خود را از دست داده‌اند.

بخش عمده‌ای از این خانواده‌ها به دلایل مختلف مانند فقر، دوری مسافت، و عدم اطلاع از روز اجرای حکم، موفق به آخرین ملاقات با عزیزانشان نشده‌اند. این عدم امکان ملاقات آخر، خود نوعی از خشونت روانی علیه خانواده‌ها محسوب می‌شود که تأثیرات عمیقی بر روان آن‌ها می‌گذارد. برخی از خانواده‌ها تنها پس از اجرای حکم، برای تحویل جنازه و به خاکسپاری عزیزشان فراخوانده شده‌اند، که این نیز نقض آشکار حقوق اولیه آن‌هاست.

این وضعیت نه تنها نقض آشکار حقوق بشر است، بلکه بر شدت بحران‌های اجتماعی و روانی در جامعه می‌افزاید. فرزندان قربانیان، که حالا بدون سرپرست باقی مانده‌اند، با آینده‌ای نامشخص و چالش‌های جدی روبه‌رو هستند. این کودکان علاوه بر از دست دادن والدین خود، با انگ اجتماعی و محرومیت‌های گوناگون دست‌وپنجه نرم می‌کنند، که ممکن است به شکل‌گیری چرخه‌ای از فقر و نابرابری منجر شود.

نتیجه گیری

گزارش حاضر نشان می‌دهد که در دی ماه ۱۴۰۳، نقض گسترده حقوق بشر در ایران، از جمله اعدام‌های گسترده، بی‌عدالتی قضایی، و حمایت‌های امنیتی از جنایتکاران، به بحران عمیقی در جامعه دامن زده است. تعداد ۹۱ مورد اعدام، از جمله دو برادر مانیان و اعضای باند متجاوز وابسته به سپاه، نماد روشنی از سوءاستفاده از قدرت و فقدان شفافیت در سیستم قضایی کشور است. این موارد نه تنها حق حیات و عدالت را نقض می‌کنند، بلکه باعث گسترش بی‌اعتمادی عمومی، ناامنی اجتماعی، و آسیب‌های جدی روانی و اجتماعی برای افراد جامعه است. از جامعه بین‌المللی، سازمان‌های حقوق بشری، و فعالان داخلی تقاضا داریم که با فشار بر حکومت ایران، برای توقف اعدام‌ها، تأمین حقوق اولیه انسانی، و ایجاد تغییرات ساختاری در سیستم قضایی و امنیتی کشور تلاش کنند. تنها با همکاری و همبستگی می‌توان به سوی جامعه‌ای عاری از خشونت و بی‌عدالتی حرکت کرد.